

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“FOČA” (IT-96-23/2)

JANKOVIĆ i STANKOVIĆ

Tužilac protiv Gojka Jankovića & Radovana Stankovića

GOJKO JANKOVIĆ

Optužen za mučenje i silovanje

Zamjenik komandira vojne policije i jedan od glavnih vođa paravojnih jedinica u gradu Foči, jugoistočno od Sarajeva, Bosna i Hercegovina, u blizini granice sa Srbijom i Crnog Gorom

- Dana 8. decembra 2005. prebačen je u Bosnu i Hercegovinu
- Sud BiH osudio ga je 19. novembra 2007. na zatvorsku kaznu od 34 godine

Zločini za koje je optužen (primjeri):

Mučenje i silovanje (zločini protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Gojko Janković je silovao više žena i djevojaka koje su bile pritvorene u učionicama gimnazije u Foči koja je korištena kao objekt za kratkoročno zatočenje. Takođe je učestvovao u grupnom silovanju i mučenju tih žena i djevojaka. Ženama koje su se opirale zlostavljanju, prijetili su smrću ili su ih premlaćivali.
- Mučio je i silovao žene i djevojke Muslimanke koje su bile zatočene u sportskoj dvorani “Partizan”, centru za pritvor u Foči. Zatočeništvo u dvorani bilo je obilježeno nečovječnim postupanjem, nehigijenskim uslovima, natrpanošću, izgladnjivanjem, fizičkim i psihičkim mučenjem koje je uključivalo seksualno zlostavljanje.
- Dana 30. oktobra 1992. ili oko tog datuma, silovao je četiri zatočenicice iz objekta poznatog kao Karamanova kuća, zgrade koja se nalazila malo izvan Foče, u kojoj su zatočene žene živjele u stalnom strahu za svoj život.
- Gojko Janković je znao ili je bilo razloga da zna da su njegovi podređeni seksualno zlostavljali žene i djevojke, a nije preduzeo potrebne mjere da to spriječi ili da kazni počinioce.

RADOVAN STANKOVIĆ

Optužen za porobljavanje, silovanje i povrede ličnog dostojanstva

Pripadnik Miljevinskog bataljona, jedinice paravojnih snaga bosanskih Srba u Foči

- Prebačen na Državni sud Bosne i Hercegovine 29. septembra 2005.
- Sud BiH osudio ga je 28. marta 2007. na zatvorsku kaznu od 20 godina

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Porobljavanje, silovanje i povrede ličnog dostojanstva (zločini protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Radovan Stanković je bio zadužen za Karamanovu kuću gdje su držane žene i djevojke, od kojih su neke imale samo 12 i 14 godina, kako bi ih srpski vojnici i drugi Srbi mogli seksualno zlostavljati. Stanković je strogo kontrolisao njihovo kretanje i učestvovao u dodjeljivanju djevojaka i žena srpskim vojnicima kako bi ih ti vojnici mogli silovati i na druge načine seksualno zlostavljati. Djevojke i žene koje nisu bile konkretno dodijeljene određenim srpskim vojnicima, mogao je da siluje bilo koji vojnik kojem je bilo dopušteno da uđe u Karamanovu kuću. U Karamanovoj kući, zatočenice su živjele u stalnom strahu za svoj život. Ako bi neka od žena ili djevojaka odbila da poslušava naređenje, tukli bi je. Vojnici su ženama često govorili da će ih ubiti nakon što s njima završe jer previše znaju;
- Radovan Stanković i drugi postupali su prema ženama i djevojkama na ponižavajući način kao da su one njihova lična svojina. Tokom cijelog perioda zatočeništva djevojke i žene su bile izložene ponavljanim silovanjima i seksualnom zlostavljanju. Radovan Stanković je obično bio prisutan u Karamanovoj kući za vrijeme tih incidenata. Pored silovanja i seksualnog zlostavljanja na druge načine, redovno je naređivao svim zatočenim ženama da rade za njega i druge srpske vojnike, da im peru uniforme, kuhaju i čiste kuću;
- Radovan Stanković je dvije žrtve više puta silovao, seksualno zlostavljao i prijetio im. Takođe je prijetio drugim ženama da će ih silovati.

GOJKO JANKOVIĆ	
Datum rođenja	31. oktobra 1954. u Trbušću u opštini Foča, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 26. juna 1996.; izmijenjena optužnica: 7. oktobra 1999.; druga izmijenjena optužnica: 20. aprila 2001.
Datum predaje	13. mart 2005.
Doveden na MKSJ	14. mart 2005.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	18. marta 2005. nije se izjasnio o krivici; 15. aprila 2005. izjasnio se po svim optužbama da nije kriv
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	8. decembar 2005.

RADOVAN STANKOVIĆ	
Datum rođenja	10. mart 1969. u mjestu Trebiča, opština Foča,, Bosna i Hercegovina
Optužnica	26. jun 1996.; izmijenjena optužnica: 7. oktobar 1999.; druga izmijenjena optužnica: 28. februar 2003.; treća izmijenjena optužnica: 24. februar 2004.
Datum hapšenja	9. jul 2002., od strane međunarodnih Stabilizacijskih snaga (SFOR)
Doveden na MKSJ	10. jul 2002.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	12. jul 2002., nije se izjasnio o krivici, sudija naložio da se unese da se izjašnjava da nije kriv; 6. marta 2003., nije se izjasnio o krivici; 4. aprila 2003., nije se izjasnio o krivici, sudija naložio da se unese da se izjašnjava da nije kriv
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	29. septembar 2005.

STATISTIČKI PODACI

POSTUPAK PROSLJEĐIVANJA PREDMETA PROTIV GOJKA JANKOVIĆA	
Zahtjev tužiteljice	29. novembar 2004.
Odluka Vijeća za prosljeđivanje	22. jul 2005., Žalbena vijeće je odluku potvrdilo 15. novembra 2005.
Vijeće za prosljeđivanje	sudija Alphonse Orié (predsjedavajući), sudija O-Gon Kwon, sudija Kevin Parker
Optužba	Mark J. McKeon, Susan L. Somers
Obrana	Aleksandar Lazarević, Tomislav Višnjić

POSTUPAK PROSLJEĐIVANJA PREDMETA PROTIV RADOVANA STANKOVIĆA	
Zahtjev tužiteljice	21. septembar 2004.
Odluka Vijeća za prosljeđivanje	17. maj 2005., Žalbeno vijeće je odluku potvrdilo 1. septembra 2005.
Vijeće za prosljeđivanje	sudija Alphonse Orié (predsjedavajući), sudija O-Gon Kwon, sudija Kevin Parker
Optužba	Mark McKeon
Obrana	Victor Koppe

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
KRAJISNIK (IT-00-39 AND 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
KRNOJELAC (IT-97-25) “FOČA”	
KUNARAC i drugi (IT-96-23 I 23/1) “FOČA”	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 AND 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
TODOVIĆ I RAŠEVIĆ (IT-97-25/1) “FOČA”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica, potvrđena 26. juna 1996., podignuta je protiv još pet drugih osoba - Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača, Zorana Vukovića, Dragana Gagovića i Janka Janjića.

Nakon što je Dragan Gagović preminuo 30. jula 1999., optužnica protiv njega je povučena. Predmet protiv Dragoljuba Kunarca izdvojen je iz prvobitne optužnice u izmijenjenu optužnicu koja je potvrđena 19. augusta 1998. Dana 3. septembra 1999., potvrđena je druga izmijenjena optužnica u kojoj su spojeni predmeti protiv Dragoljuba Kunarca i Radomira Kovača (IT-96-23).

Dana 7. oktobra 1999. potvrđena je izmijenjena optužnica protiv Gojka Jankovića, Dragana Zelenovića, Janka Janjića, Zorana Vukovića i Radovana Stankovića. Gojko Janković je prebačen na MKSJ 14. marta 2005. Janko Janjić je preminuo. Radovan Stanković je uhapšen 9. jula 2002. i sljedećeg dana prebačen na MKSJ.

Nakon što je Zoran Vuković doveden u pritvor, protiv njega je 21. februara 2000. podnesena redigovana optužnica.

Dragoljuba Kunarcu, Radomiru Kovaču i Zoranu Vukoviću suđeno je na zajedničkom suđenju koje je počelo 20. marta 2000. Dana 22. februara 2001., Pretresno vijeće je izreklo presudu kojom je osudilo Dragoljuba Kunarca na 28 godina zatvora, Radomira Kovača na 20 godina zatvora i Zorana Vukovića na 12 godina zatvora. Žalbeno vijeće je 12. juna 2002. potvrdilo njihove kazne.

Izmijenjena optužnica protiv Gojka Jankovića, Dragana Zelenovića i Radovana Stankovića je podnesena 20. aprila 2001. Radovan Stanković je uhapšen 9. jula 2002. i sljedećeg dana prebačen na Međunarodni sud. Dana 3. marta 2003., Tužilaštvo je protiv njega podnijelo odvojenu optužnicu (druga izmijenjena optužnica koja je potvrđena 28. februara 2003.) Tužilaštvo je kasnije podnijelo treću izmijenjenu optužnicu protiv Radovana Stankovića koja je potvrđena 24. februara 2004. Dana 21. septembra 2004., tužiteljica je zatražila da predmet protiv Radovana Stankovića u skladu s pravilom 11*bis* bude prosljeđen Bosni i Hercegovini. Dana 4. marta 2005. održan je pretres, 17. maja 2005. Vijeće za prosljeđivanje je donijelo odluku da predmet bude prosljeđen. I Tužilaštvo i odbrana su uložili žalbe na odluku. Dana 1. septembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku o prosljeđivanju predmeta Bosni i Hercegovini. Radovan Stanković je prebačen u Bosnu i Hercegovinu 29. septembra 2005.

Dana 29. novembra 2004., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev da se predmet protiv Gojka Jankovića i Dragana Zelenovića u skladu s pravilom 11*bis* Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine kako bi im ondje sudio Državni sud. Oba optužena su u to vrijeme još bila u bjekstvu.

Dana 14. marta 2005., Gojko Janković je prebačen na MKSJ. Pretres o zahtjevu za prosljeđivanje predmeta je održan 12. maja 2005. Dana 22. jula 2005., Vijeće za prosljeđivanje donijelo je odluku da predmet prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine. I Tužilaštvo i odbrana su se najprije žalili na odluku. Tužilaštvo je zatim povuklo svoju žalbu. Dana 15. novembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku da

se predmet prosljedi Bosni i Hercegovini. Gojko Janković je prebačen u Bosnu i Hercegovinu 8. decembra 2005.

Dana 10. juna 2006., Dragan Zelenović je prebačen na MKSJ. Važeća optužnica protiv njega je potvrđena 7. oktobra 1999., a 20. aprila 2001. je ponovo podnesena. U to je vrijeme još sadržavala imena Gojka Jankovića i Radovana Stankovića (ti optuženici i njihovi predmeti su kasnije prosljeđeni Bosni i Hercegovini).

Dana 14. decembra 2006., strane u postupku su zajednički podnijele sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici, a Pretresno vijeće je zatražilo da se podnese redigovana optužnica protiv Dragana Zelenovića. Tužilaštvo je podnijelo redigovanu optužnicu 16. januara 2007.

U optužnici protiv Gojka Jankovića navodi se da nakon što su srpske snage zauzele Foču u aprilu 1992, vojna je policija, u pratnji vojnika mještana i vojnika iz drugih krajeva, počela hapsiti muslimansko i hrvatsko stanovništvo. Prilikom hapšenja mnogi civili su ubijeni, premlaćivani ili izlagani seksualnom nasilju. Muslimanske žene, djeca i stariji zatočeni su po kućama, stanovima i motelima u Foči i okolnim selima ili u centrima za duže ili kraće zatočenje kao što su Buk Bijela, gimnazija u Foči i sportska dvorana "Partizan".

Prema optužnici, Gojko Janković je bio zamjenik komandira vojne policije vođa paravojnih jedinica u Foči.

Janković je učestvovao u ispitivanju, mučenju i silovanju žena u Buk Bijeloj, centru u fočanskoj regiji za zatočenje mladih žena i djevojaka, u gimnaziji u Foči i sportskoj dvorani "Partizan".

Gojko Janković je takođe učestvovao u vojnom napadu na grad Foču i više okolnih sela kao i u hapšenju civila na istaknutim položajima. Bio je odgovoran za djela vojnika koji su mu bili potčinjeni i znao je ili je bilo razloga da zna da su seksualno zlostavljali žene Muslimanke tokom ispitivanja ili neposredno nakon ispitivanja.

Prema optužnici protiv Radovana Stankovića, Stanković je u relevantnom periodu bio pripadnik paravojne jedinice bosanskih Srba u Foči, Miljevinskog bataljona. Komandant te jedinice bio je Pero Elez, vođa srpskih paravojnih snaga na položaju regionalne vlasti. Miljevinski bataljon (sa štabom u motelu Miljevina, u blizini Foče) bio je potčinjen Fočanskoj taktičkoj brigadi. Zajedno s drugim vojnicima pod komandom Pere Eleza, Radovan Stanković je koristio napuštenu kuću Muslimana Nusreta Karamana za stanovanje. Bio je odgovoran za tu kuću u kojoj je od 3. augusta 1992. do 10. oktobra 1992. ili približno tog datuma bilo zatočeno najmanje devet žena Muslimanki. Učestvovao je u stalnom seksualnom zlostavljanju tih zatočenica.

Za navedena krivična djela, optuženi su bili terećeni kako slijedi:

Gojko Janković je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) i krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- Mučenje i silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3 i zločine protiv čovječnosti, član 5)

Radovan Stanković je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Porobljavanje i silovanje (zločini protiv čovječnosti, član 5), i
- Silovanje i povrede ličnog dostojanstva (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

PROSLJEĐIVANJE U SKLADU S PRAVILOM 11*bis*

Da bi predmet bio prosljeđen u skladu s pravilom 11*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, Vijeće za prosljeđivanje, koje se sastoji od tri sudije, mora naložiti prosljeđivanje po vlastitom nahođenju ili na zahtjev tužioca. Odluka o prosljeđivanju predmeta donosi se samo ako je Vijeće potpuno uvjereno da će se optuženom suditi u skladu s međunarodnim standardima i da nivo odgovornosti optuženog i težina krivičnih djela navedenih u optužnici nisu faktori zbog kojih bi prosljeđivanje nacionalnim vlastima bilo neprimjereno.

Dana 21. septembra 2004., tužiteljica je zatražila da predmet protiv Radovana Stankovića bude prosljeđen Bosni i Hercegovini u skladu s pravilom 11*bis*. Pretres je održan 4. marta 2005., a 17. maja 2005. Vijeće za prosljeđivanje je donijelo odluku da predmet bude prosljeđen. I tužilaštvo i odbrana su uložili žalbe na odluku. Dana 1. septembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku o prosljeđivanju predmeta Bosni i Hercegovini. Radovan Stanković je prebačen 29. septembra 2005.

Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za prosljeđivanje predmeta protiv Gojka Jankovića 29. novembra 2004., dok je optuženi još bio u bjekstvu (Janković je prebačen u pritvor Međunarodnog suda 14. marta 2005). Pretres o zahtjevu je održan 12. maja 2005. Dana 22. jula 2005., Vijeće za prosljeđivanje je donijelo odluku da predmet prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine. I Tužilaštvo i odbrana su najprije uložili žalbu na odluku. Tužilaštvo je naknadno povuklo svoju žalbu. Dana 15. novembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku o prosljeđivanju predmeta Bosni i Hercegovini. Gojko Janković je prebačen 8. decembra 2005.

Dana 14. novembra 2006., Sud Bosne i Hercegovine osudio je Radovana Stankovića na 16 godina zatvora.

Dana 16. februara 2007., Državni sud Bosne i Hercegovine osudio je Gojka Jankovića na 34 godine zatvora.

Dana 28. marta 2007., Apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine preinačilo je kaznu Pretresnog vijeća i osudilo Radovana Stankovića na 20 godina zatvora.

Dana 19. novembra 2007., Apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine potvrdilo je kaznu od 34 godine zatvora za Gojka Jankovića.